

GÜZEL SANATLAR LİSESİ PİYANO KİTAPLARININ NÜANS KULLANMA DURUMLARINA YÖNELİK İNCELENMESİ

Tarkan YAZICI*, Anzel SAVAŞ**

* Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, tyazici@mersin.edu.tr.

**Yük.Lisans Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, aanzelsavass@gmail.com

Received Date:08.08.2023 . Revised Date:.12.09.2023 Accepted Date:10.10.2023

Copyright © 2023 Tarkan YAZICI & Anzel SAVAŞ. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ÖZET

Duyguların konuşmalara yansımada olduğu gibi müzik alanında da farklı ifadelerin, müziğin karakterini ve hissettirdiği duyguyu etkilediği bilinmektedir. Müziğe anlam kazandıran ve oldukça büyük etki oluşturan bu yorumlama ifadelerinin müzik dilinde gösterimleri mevcuttur. Bu çalışma güzel sanatlar lisesi piyano ders kitaplarının nüans terimlerini kullanımlarını araştırmayı amaçlamaktadır. Bu araştırmada ülkemizde mesleki müzik eğitimi açısından önemli bir yere sahip olan ve piyano çalgısının zorunlu çalgı olduğu güzel sanatlar lisesi piyano ders kitaplarında bulunan nüans işaretlerinin kullanılmış olma durumları incelenmiş, incelenen durumlar doğrultusunda çeşitli bulgulara ulaşılmış, ulaşılan bulgular doğrultusunda öneriler sunulmuştur. Betimsel olarak tasarlanan bu araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada güzel sanatlar lisesinde kullanılan piyano ders kitapları (9,10,11,12. Sınıf) incelenmiştir. Ortaya çıkan veriler alt problemlere göre sıralanıp bulgular bölümünde sunulmuştur. Bu bulgulara göre nüans terimlerinin müzik formlarına göre kullanıma durumları ayırt edilmiş, etütlerde oldukça düşük oranda (%22), eserlerde ise büyük oranda (%91,7) yer verildiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Sonuç olarak kitaplarda nüans kullanımının genel kabul görenden biraz daha geç başladığı ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarından yola çıkarak hazırlanacak olan yeni piyano ders kitaplarında nüans kullanımlarına daha erken başlanması ve daha renkli seçenekler sunulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi Kitabı, Piyano Ders Kitapları, Nüans Kullanımı.

INVESTIGATION OF FINE ARTS HIGH SCHOOL PIANO BOOKS FOR THE USE OF NUANCE

ABSTRACT

The expression of emotions in conversations, as well as in music, is known to influence the character and the emotions conveyed by the music. The interpretation expressions that give meaning to music and have a significant impact are present in the language of music. This study aims to investigate the usage of nuance terms in piano lesson textbooks of Fine Arts High Schools. In terms of vocational music education in our country, Fine Arts High Schools hold an important place, where the piano is a mandatory instrument. By examining the usage of nuance markings found in piano lesson textbooks of Fine Arts High Schools, various findings have been obtained and recommendations have been made based on these findings. This research, designed descriptively, utilized the document analysis method. In this context, piano lesson textbooks used in Fine Arts High Schools (9th, 10th, 11th, and 12th grades) were examined. The resulting data were categorized according to sub-problems and presented in the findings section. According to these findings, the usage of nuance terms was distinguished according to music forms, revealing that they were used to a significantly lesser extent in etudes (22%) but were highly prevalent in compositions (91.7%). As a result, it was revealed that the usage of nuance in the textbooks begins slightly later than the generally accepted practice. Based on the research findings, it is recommended that

new piano lesson textbooks should start incorporating nuance usage at an earlier stage and provide more colorful options.

Keywords: *Fine Arts High School Textbook, Piano Lesson Books, Use of Nuances.*

GİRİŞ

Güzel sanatlar lisesi mesleki sanat eğitimi vermekte olan kurumlardır. Bu kurumda verilen eğitim mesleki sanat eğitimi ile beraber eğitim gören bireyler genel kültür eğitimi de almaktadır. Bu eğitim Milli Eğitim Bakanlığının kurulu tarafından belirlenen programa uyularak, alanında uzman olan öğretmenler ile bireye mesleki amaç doğrultusunda sanat eğitimini vermeyi hedefler. Güzel sanatlar lisesi kurumunda müzik eğitimi bölümü yer alır. Güzel sanatlar liselerinde, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen amaçlar doğrultusunda, alanında uzman eğitimciler ile bir program oluşturularak, bireylere müzik eğitiminin genel kapsamında yer alan içerik ve davranış boyutu açısından müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi ve öğretimi, çalma-söyleme-dinleme eğitimi, müziksel beğeni oluşturma ve geliştirme eğitimi, müziksel bilgilenme-kültürlenme eğitimi, müziksel yaratıcılık ve duyarlılık eğitimi, müziksel karakter oluşturma eğitimi ve bunların yanında program içerisinde bulunan özel alan yeterliliklerini kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005). Bu eğitimin başlıca öğelerinden biri olan çalgı eğitimi sürecinde öğrencilere seçilmiş olan çalgıları ile ilgili temel bilgi ve teknik kazandırmaya yöneliktir. *“Güzel sanatlar liselerinde verilen çalgı eğitimi türleri içerisinde olan piyano eğitimi ve öğretimi, müzik eğitimi programının alt yapısını oluşturur. Bu eğitimin içeriği seviye olarak, teknik alıştırmalar, eser ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği için yazılmış örnekleri, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme öğretme tekniklerini kapsar”* (Milli Eğitim Bakanlığı[MEB], 2006).

Güzel sanatlar liselerinde kullanılan piyano ders kitapları programın kazanımlarına uygun olarak düzenlenen etkinlikler doğrultusunda, kuramsal bilgileri edinmeye ve etüt, eser ve alıştırmaları uygulamaya yönelik temel kaynaklardır. Müziğin kendi doğasında var olan nüanslar müziğe hayat veren, vazgeçilmez unsurlarından biridir. İnsanların iletişim biçimi olan konuşma sırasında yer verdikleri tonlamaları, ses yükseklikleri, ses alçalmaları, vurgulamaları ve bunu karşı tarafa duygu olarak aktarmaları iletişimi daha yoğun ve doğru anlaşılır hale getirmektedir. Müzikte de bu duygu iletişimini sağlayan ve nota üzerinde gösterilen bu terimlere nüans işaretleri ismi verilir. Bu terimler çeşitli işaretler, semboller, kelimeler olarak da kullanılır. Müziği vazgeçilmez bir iletişim olarak ele aldığımız zaman nüansların, ses gürlükleri ifadelerinin kullanılmasının önemini görmekteyiz. Müziğin anlamını oluşturan bu terimler dinleyiciye doğru bir yöntem ile aktarılmalıdır. Bunun için de nüans işaretlerinin notasyonda doğru şekilde kullanılması ve icracının da kullanılan bu terimleri doğru bilmesi gerekmektedir. İcraçı doğru kullandığı nüans terimleri ile birlikte dinleyiciye duygusunu daha doğru şekilde iletebilmektedir. Nüans için (Güngör, 2012) *“Müziği oluşturan; sesin yüksekliği (frekans), sesin süresi (tartım-ritim) ve sesin şiddeti (gürlük) nin tümünü gösteren işaret, şekil ile terimler ne kadar iyi anlaşılmalı, özümsemiş ve genel kabul edilmiş nota yazısıyla yazılırsa icranın da o oranda başarılı olacağı ve en geniş kitlelere ulaşacağı bir gerçektir”* görüşünü bildirir. Özçelik (2002) de *“Müzik yazısında kullanılan süsleme notaları ve sembolleri, müziğe renk, zarafet katan, ifadesini güçlendiren unsurlar olmuşlardır”* diyerek nüansların işlevini belirtir.

1. 1. Problem Durumu

Ortaçağ Avrupası'nda dört telli monokord ile gelişimine başlayan klavikord ve klavsen çalgısı teknik ilerlemesini sürdürerek kronolojik olarak devam etmekte ve günümüz piyanosuna dayandırıldığı bilinmektedir. Piyanonun tarihe baktığımız zaman klavsene tepki olarak doğan bir çalgı olduğunu görmekteyiz. 19. Yüzyılda klavsen ve klavikordun yerini tamamen piyano almıştır. Piyano kelimesinin İtalyanca hafif ve güçlü anlamlarına gelen *“pianoforte”* kelimesinin önce birleştirilmesinden, daha sonra da kısaltılması sonucu ortaya çıkmıştır.

Çalgıya bu ismin verilmesinin sebebi ise önceden kullanılan tuşlu çalgılarda ses değişiminin gerçekleştirilmiyor olması ve piyanoda ise bu ses değişimlerinin gerçekleştiriliyor olmasıydı. Nüans tekniğinin müzik tarihindeki önemini piyanoya duyulan ihtiyaçtan anlamaktayız. Müzik icrasında müzikalite oldukça önemli bir yere sahiptir. Müzikalite müzikte kendini özgürce ve kendine güvenli bir şekilde ifade edebilme olanak tanıyan içsel yetenekler bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Mesleki müzik eğitimi veren güzel sanatlar lisesinde, piyano öğreniminin içerisinde bulunan ve tarihsel süreç ve müzikalite kavramındaki anlamlı varlığından dolayı nüans çok gerekli ve önemli bir tekniktir. Bu mesleki okullar için üretilen piyano ders kitabının içeriğinde nüansın var olma durumunun ortaya konulması ve işlenmesi araştırmanın problem durumunu ortaya çıkarmaktadır.

1. 2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı güzel sanatlar lisesi piyano kitaplarında nüans terimlerinin kullanılma durumunun tespit edilmesi, incelenmesi ve konuya ilgi duyan araştırmacılara fikir sunmasıdır.

1. 3. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Araştırmanın problem cümlesi “Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitaplarında nüans işaretleri kullanılma durumları nasıldır?” şeklinde tanımlanmıştır.

1. 4. Alt Problemler

1. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans terimleri kullanımı hangi sınıfta başlamaktadır.
2. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans terimleri ile ilgili açıklamalar nasıldır?
3. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans kullanımı hangi müzik formlarında işlenmektedir?
4. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans işaretleri kullanılma yoğunluğu nedir?

1. 5. Araştırmanın Önemi

Araştırma güzel sanatlar liselerinde kullanılan piyano için yazılmış olan ders kitaplarındaki nüans işaretlerinin kullanımını inceleyip, bu alanda daha önce benzer bir çalışma yapılmamış olması sebebiyle, bu konuda yapılacak olan yeni çalışmalara ışık tutması açısından önemlidir.

1. 6. Sayıtlar

Araştırmada incelenen kitapların doğru yöntemlerle analiz edildiği ve gerekli tüm bilgilere ulaşıldığı varsayılmıştır.

1. 7. Sınırlılıklar

Bu araştırma; 2019 yılında güzel sanatlar liseleri için hazırlanmış olan piyano ders kitaplarının nüans terimleri konuları ile sınırlıdır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2. 1. Güzel Sanatlar Lisesi

Güzel sanatlar liselerinin kuruluşu ve gelişimleriyle ilgili olarak ülkemizde, 1989 yılından beri eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdüren Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinin Müzik Bölümleri, 1990 yılından bu yana kendi bünyesi için oluşturduğu yönetmelikler ile işletilmekte, 1993’den bu yana öğrencilerini mezun etmekte ve mezun olan öğrenciler

üniversitelere girip yükseköğrenim görmektedir (Uçan, 1996). güzel sanatlar liselerinde yürütülen müzik eğitimi, mesleki sanat eğitimini içermektedir. Güzel sanatlar Lisesinde verilen müzik eğitimi sürecinde piyano ve seçilen (keman,viyola,flüt vs.) gibi çalgıların eğitimi verilmektedir. Güzel sanatlar lisesi müzik bölümünden mezun olan öğrenciler çoğunlukla mesleki müzik eğitimine lisansta da devam etmektedirler.

2. 2. Piyano

Piyano, müzik aletleri arasında önemli bir yere sahip olan klavyeli bir çalgıdır. Müzik tarihindeki büyük etkisi ve çeşitliliğiyle, piyano dünya çapında yaygın olarak kullanılan ve icra edilen bir enstrümandır. Hem solo performanslarda hem de diğer enstrümanlar ile birlikte kullanılan piyano, hem klasik hem de çağdaş müzik repertuarında önemli bir rol oynamaktadır.

“Piyano her tür ve yoğunluktaki çok sesliliğin elde edilebilecek olan tek çalgı olup sabit akord sistemi, hem solo hem de eşlik enstrümanı olarak kullanılabilmesi gibi nedenlerden dolayı müzik eğitiminde temel çalgı ve müzik eğitim kurumlarının büyük bir çoğunluğunda zorunlu yardımcı olarak bulunmaktadır” (Ünsal, 2011). Ses sınırının çok geniş olmasından kaynaklı piyano, bir esere eşlik yapmak, kulak eğitimi çalışmaları, çok sesli esere ilave olarak koral ve orkestral eserlerin düzenlemeleri ve bir eserin çok sesli hale getirilmesi için onun müzik eğitiminde en ideal çalgı olmasını sağlamaktadır. Piyanonun kökleri Antik Çağ’a kadar dayanır. Günümüzdeki şekli, 17.-18. yüzyıllarda Avrupa ülkelerinde oluşmaya başlamıştır. Ama modern piyanolar o zamanki klavye çeşitlerine (klavikord, klavsen) göre daha çok gelişmiştir. Piyano hem performans hem de eğitim açısından çok yönlü bir çalgıdır. Zengin sesi, teknik zorlukları ve geniş müzikal repertuarıyla önemini arttırmaktadır.

2. 3. Piyano Eğitimi

Piyano, müzik eğitiminde ve beste yapımında da önemli bir rol oynar. Müzik teorisi ve kompozisyon öğreniminde, müzikal yapıların analizinde, armoni, ritim ve formun anlaşılmasında da önemi büyüktür. Piyanoda klavyenin üzerindeki dizilim, nota ve akorların görsel olarak anlaşılmasına katkıda bulunur ve aynı zamanda notasyonun gelişmesinde de önemli bir araçtır. Çalgı eğitimi mesleki müzik eğitiminde önemli bir alandır. Tarihsel sürece bakıldığında piyanonun müzik eğitimi için faydalı bir çalgı olduğu bilinmektedir. Erken yaşlarda piyano eğitimine başlamak büyük önem taşımaktadır. Piyano dersinin amacı, çocuğun dersten zevk alarak çalışmasını sağlamak olmalıdır. Piyano öğretmeni, çocukların başarılı olmalarını sağlamanın yanında, onların kişisel, sosyal, fiziksel ve psikolojik gelişimlerine de yardımcı olmalıdır (Alpiner, 1951; Collins, 1996; Kaesler, 2002).

Piyano eğitimi içinde öğrenciye; gerekli teknik beceriler, nota okuma becerisi, ritim, müzikal algılama, müzikal ifade ve benzeri becerileri öğrenciye kazandırılabilen başlıca hedeftir, fakat teknik bilgilerin ve tekniklerin öğrencinin gözünü korkutup, enstrümanından soğumasına neden olmadan işlenmesi için çaba sarf edilmelidir. Fenmen (1947) asıl olanın müzik olduğunu, piyano eğitiminin müziğin bir aracı olduğunu belirtmiştir. Fenmen için piyano eğitimindeki asıl hedef öğrencinin müzikal gelişimini desteklemek ve sağlamaktır (Fenmen, 1947). Piyano eğitimi süresince kullanılacak olan metotların seçimi, dersin verimliliği açısından önem taşımaktadır.

2. 4. Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Eğitimi

Güzel Sanatlar Liselerinde ki asıl hedef; öğrencilere sanatçı bir karakter kazandırmak ve onların müzik kültürünü geliştirmektir. Onlara modern ve global düşünce gücü kazandırabilmektir. Müzik eğitiminde amaçlara ulaşmak amacı ile çalgılardan faydalanmak

etkili ve verimli müzik eğitiminin gerekli unsurudur. Ayrıca düzeyli, köklü ve gelişimlere açık olmak müzik eğitiminin olmazsa olmaz şartıdır (Bulut, 2011).

İyi bir çalgı eğitiminin oluşturulması için, belirli şartların yerine getirilmesi kaçınılmazdır. Bu şartlar, eğitimle doğrudan alakalı olan ve eğitimle dolaylı yönden ilişkili etkenlere bağlı şartlar olarak gruplandırılabilir. Kaliteli öğretmen bulundurulması, araç ve gereçlerin yeterli olması, çalgı eğitim programlarının özenle hazırlanması, eğitimin yürütüldüğü ortamın yeterliliği gibi etkenler, eğitimi doğrudan etkileyebilecek faktörlerdir. Yöneticinin tutumu, okula giriş yetenek sınavının sağlıklı yapılması ve okuldaki öğrencilerin okul dışında da koşullarının da yeterli olması gibi etkenler de eğitimi dolaylı olarak etkileyebilecek olan faktörlerdir. Her iki gruptaki tutumun çalgı eğitimi açısından gerekliliği söz konusudur (Uçan, 1997).

“Güzel sanatlar liselerinde temel müzik eğitimi içerisinde “piyano eğitimi” önemli bir yere sahiptir. Oldukça geniş bir ses aralığına sahip olan ve hem solo hem de eşlik çalgısı olarak kullanılan piyanonun müziğe katkısının son derece mühim olduğu düşünülmektedir. Güzel sanatlar liselerinde olduğu gibi piyano eğitimi müzik eğitimin verildiği tüm eğitim kurumlarında müziğin bütün türlerinde temel oluşturmaktadır. Piyano eğitimi kişinin bilişsel, devinimsel ve duygusal davranışların tamamını kapsayan uygulamaları içinde bulundurması açısından oldukça önem teşkil etmektedir” (Kutluk, 2001).

2. 5. Nüans

Nüans motiflerin ve müzik cümlelerinin güçlü veya hafif duyulmasını sağlayan işaretlerdir. “Bir müzik eserinin yorumlanması esnasında, seslere uygulanan hafif ya da kuvvetli şiddetin derecelerine nüans denir. Bunlar, gürlük işaretlerini oluşturur. Biz konuşurken de tekdüze değil, bazı heceleri ve sözcükleri hafif, bazılarını ise kuvvetli söyleriz. Konuşmamızdaki farklılıklar, müzikal anlatımda da mühim bir yer tutar. Nüans terimleri İtalyancadır ve müzik yazısında kısaltmalar ve şekiller yoluyla belirtilir.” (Say, 2001).

Sesin kulakta meydana getirdiği hafif yada yüksek şiddete gürlük denir. Hacıev de (2012) “Temel Müzik Teorisi” kitabında gürlük işaretlerini “Müzik teorisinde seslerin gücüne ve şiddetine gürlük denir. Seslerin gürlük derecesini ve bu derecelerde oluşan değişiklikleri belirleyen işaretlere gürlük terimleri denir. Gürlük işaretleri, İtalyancadan alınmış olan kelimelerin tümünü ve onların belirli olan kısaltmaları yada özel grafik işaretlerinden oluşur. 1750’lere kadar gürlüğün uç dereceleri olan terimler müzik uygulamalarında kullanılmıyordu. Piano (p) terimi ve forte (f) terimi barok konserlerde tutti (orquestra partisi) ve solonun dönüşümünü belirliyordu. Barok tarzında “eko dinamik” denilen yöntem, yani forte olan bir bölümün arkasından piano olarak tekrarlanması çok karakteristiktir.” şeklinde açıklamıştır.

3. Kaynak Araştırmaları

3. 1. Yurt İçi Araştırmalar

Durgun (2018), Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyonlarının piyano dersi başarısı ile olan ilişkisinin incelenmesi isimli çalışmada 5 Güzel Sanatlar Lisesinde eğitim gören 305 öğrenci ile yürütmüş olduğu çalışmada öğrencilerin piyano ders notları ile motivasyon durumları arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmanın sonucuna göre öğrencilerin piyano derslerinde olan başarı puanları ile motivasyon puanları arasında orta seviyede pozitif yönde bir irtibat tespit etmiştir. Araştırmacı genel kapsamda motivasyon puanları yüksek görülen öğrencilerin sınav puanının da yüksek olduğunu gözlemiştir. Öğrencilerin motivasyon açısından tespit edilen puanlarının, piyano derslerinde olan başarı puanları ile ilişkili katsayısı, tüm sınıflarda pozitif yönde olduğunu görmüştür. Öğrencilerin demografik değişkenlerinin, onların piyano dersi motivasyon

düzeyleri ile piyano dersinde olan başarıları arasındaki ilişkide, önemli bir etki yaratmadığını belirlemiştir.

Sungur (2019), Bağlama/saz için yazılmış eğitim-öğretim materyallerinde nüans ve dinamik işaretlerinin kullanımı üzerine bir içerik analizi isimli nitel çalışmasında tarama modeli kullanarak yürüttüğü 30 yayını incelemiş ve bağlama/saz için yazılmış eğitim-öğretim kitaplarında, nüans ve dinamik işaretlerinin kullanılma durumu incelemiş ve bu incelemeler sonrasında çeşitli sonuçlara ve bulgulara ulaşmıştır. Araştırma sonuçlarında bu yayınların içinde yer alan hız terimlerine orta düzeyde (%46,66); nüans terimlerine düşük oranda (%20) ve süsleme, vurgu, kısaltma gibi terimlere de oldukça yüksek oranda (%89,91) yer verilmiş olduğu sonuçlarına ulaşmıştır.

Derin (2007), Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin çalgı seçim yöntemi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri isimli nitel çalışmasında anket kullanarak Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümlerinde eğitime başlarken yapılan çalgı seçim sisteminin nasıl işlendiğini inceleyerek bazı tespitlerde bulunmayı ve mevcut işlenen sistem ile birlikte öğrencilerin karşılaştıkları sorunları belirleyip, çözüm önerileri üretmeyi ve sunmayı hedeflemiştir. Çalışmasını ülkenin 3 büyük ili olan İstanbul, Ankara ve İzmir illerindeki Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde eğitim gören öğrenciler ile yürütmüştür. Toplam 283 öğrenciye anket uygulamıştır. Araştırma öncesinde kurumun müzik bölümüne giren öğrenciler için yapılmış olan çalgı seçim sürecindeki uygulamaları incelemiştir. Araştırmanın sonucunda elde ettiği bulgular ışığında, bütün Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri için bir model doğuracak olan çalgı seçim sistemi oluşturmuştur. Araştırmacının oluşturduğu bu sistem kurumun müzik bölümüne giren öğrencinin seçtiği çalgıyı bir veya iki dönem ders işledikten sonra, öğretmenin öncülüğünde kendi isteğiyle ve yine öğretmenlerinin tavsiyesi ve denetimiyle kendisinin seçebileceğini öngören bir çalgı seçim sistemidir. Elde etmiş olduğu bu veriler kurumun müzik bölümüne giren öğrencilerin çalgılarını seçerken karşılaşmış oldukları sorunların çözümü için öneriler oluşturulmasına büyük bir ölçüde etken olmuştur.

Baran (2019), Güzel sanatlar lisesi müzik alanı 9. sınıf piyano ders kitabının içeriğinin incelenmesi isimli nicel çalışmasında piyano dersine giren öğretmenlerin görüş ve değerlendirmelerine dayalı bir çalışma yürütmüştür. İncelemede öğretmenlere etüt ve eserlerin niteliklerinin ve niceliklerinin yeterliliği açısından belirlemek amacıyla “evet – hayır – kararsızım” şeklinde sorular sormuştur. Aynı zamanda öğretmenlere kullandıkları yardımcı kaynaklar ve kaynaklara yönelme sebeplerini açık uçlu sorular sorarak araştırmaya nitel bir boyut kazandırmaya çalışmıştır. Araştırmacı Türkiye’nin 25 Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan 50 piyano öğretmenlerine dijital ortamda anketler göndermiş, gönderilen anketlere verilen cevaplar neticesinde ise 9. Sınıf piyano ders kitabında yer alan etüt ve eserlerin nitelik ve nicelik olarak yetersiz olduğunu, eğitimin ilkelerine göre oluşturulmadığını ve kitapta yer alan görsellerin yetersiz kaldığını belirlemiştir. Araştırmacı elde edilen sonuçlara göre; kitabın yeniden ele alınması, yeniden düzenlenmesi şeklinde önerilerde bulunmuştur.

Nayır (2018), Güzel sanatlar liselerinde piyano eğitiminin teknik ve pedagojik açıdan incelenmesi isimli çalışmasında İstanbul ilinde bulunan 2 Güzel sanatlar liselerinin 11 ve 12. sınıf müzik bölümü öğrencilerine yönelik olarak, piyano çalma teknikleri ve piyano çalma-çalışma süreci temalı 52 sorudan oluşan anket uygulamıştır. Anket yoluyla elde ettiği veriler için, SPSS analiz programıyla istatistiksel veri analizi yapmıştır. Güzel Sanatlar Lisesi piyano öğretmenlerine ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile 14 adet açık uçlu soru sorularak sormuştur. Nitel veri analiz tekniklerinden olan betimsel analiz yöntemini kullanarak alanında uzman piyano eğitimcileri ile görüşme formu yaklaşımı kullanarak bireysel görüşme yapmıştır. Araştırma sonucunda elde ettiği verilere göre, piyano öğretmenlerinin, zihinsel ve işlevsel piyano çalma ile piyano performansına etkisi olan zihinsel süreçlerin önemi üzerinde yeterli şekilde durmadıklarını, piyano ders saatinin yetersiz olduğunu, nitelikli piyano

eğitiminin yapılamadığı, piyano öğretmenlerinin piyano eğitiminde pedagojik ilke ve yöntemlerden yararlanmaları gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Elmas ve Köse (2012), Piyano eğitiminde müzikal terimler ve çalma tekniklerine ilişkin bilişsel düzey analizi isimli betimsel çalışmada müzik eğitimi öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin, piyano derslerinde seslendirdikleri eserlerde yer alan çalma teknikleri ve müzikal terimlere yönelik bilişsel düzeylerini ölçmeyi amaçlamıştır. Öğrencilerin müzikal terimler ve çalma tekniklerine ilişkin bilişsel düzeylerinin nasıl olduğunu belirlemek için piyano eğitimi alanındaki uzmanların görüşlerini alarak, “Bilişsel Düzey Testi” hazırlamıştır. Araştırma sonucunda elde ettiği verilere göre öğrencilerin hız terimlerini, hız değişkenlerini, nüans terimlerini, müzikal ifade ve çalma tekniklerini çoğunlukla yanlış bildiğini saptamıştır.

3. 2. Yurtdışı Araştırmalar

Keithley (2004), Piyano icrasında duyguları iletmek; uzman ve orta seviye performanslarda kullanılan nüanslar isimli nitel çalışmada belirli temel duyguların ne kadar spesifik olduğunu belirlemeye çalışmıştır. Üç müzikal alıntı kullanılarak iki orta seviye ve iki uzman seviye piyanist tarafından kaydedilmiştir. Piyanistler her bir alıntıyı 4 farklı şekilde seslendirirler. Temel duygular mutluluk, üzüntü, öfke ve hassasiyettir. Seslendirilen performanslar dijital ortamda kaydedilmiştir. Her bir piyanist ile duygularını ifade etmek için hangi nüansları kullanacakları sorulmuş ve görüşme yapılmıştır. Performansları 186 katılımcı izlemiştir. Piyanistler artikülasyon, tempo, zamanlama gibi belirli nüanslar kullanmışlardır. Kullandıkları nüansları belirlenen dört duyguya karşılık gelecek şekilde iletmeye çalışmışlardır. Çalışmada yüksek mutluluk derecelerinin, küçük mutluluklarla ilişkili olduğu saptanmıştır. Çalışmada yüksek üzüntü dereceleri sönümlenme pedalı ile ilişkilendirilmiştir. Melodinin eşlikten daha yüksek sesle çalınması, öfke duygusunu uyandırmıştır. Dinleyiciler uzman seviye piyanistlerin orta seviye piyanistlere oranla önemli ölçüde daha iyi olduğunu belirtmişlerdir.

Shoda ve Adachi (2016), Oyuncudan izleyiciye iletişimde anlatım, duygusal nüans ve sunum yöntemi isimli çalışmada, likert tipi ölçek kullanarak yaptığı çalışmalarında canlı bir konserin, kontrollü bir ortamda kaydedilen müzik parçalarının izleyiciyi ne derecede etkilediğini saptamak istemişlerdir. Çalışma 106 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Rachmaninoff'un parçalarını kullanarak iki yorum arasındaki duygusal nüans ve sunum yöntemlerinin farklarını izleyicilerin değerlendirilmesi istenmiştir. Çalışma sonucunda, işitsel ve görsel ipuçlarının piyanistten izleyiciye aktarılırken farklı rollere hizmet ettiği saptanmıştır. Arshinova (2022), Piyano eğitiminin unsurları ve piyano pedagojisinin gelişimi isimli nitel çalışmada piyano öğreniminin ilk dönemlerinde öğretmenin karşılaştığı ana görevleri açıklamış ve öğretim yöntemlerinin yüzyıllar boyunca nasıl geliştiğini ve değiştiğini göstermek amacıyla öğretim yöntemlerinin tarihine kısa bir genel bakış açısı sunmuştur. Araştırmacı öğrencilerin demografik, kültürel ve doğuştan getirmiş olduğu doğal yetenekleri gibi değişkenlerin eğitime etki ettiğini savunmuş ve bu nedenle eğitimin ilk aylarının bu değişkenler göz önünde bulundurularak, doğru bir eğitim yaklaşımının önemli olduğunu ve bu değişkenlerin öğrencinin yeteneklerini keşfetmesi açısından çok önemli olduğunu savunmuştur.

Holmgren (2020), Yüksek Müzik eğitiminde bire bir piyano eğitiminde müzikal yorumlamayı öğrenmenin koşulları isimli çalışmasının amacı klasik batı müziğinin müzikal yorumunun nasıl öğrenildiğine ilişkin öğrenci ve öğretmenlerin anlayışlarını araştırmaktır. Araştırmacı İsveç'te bulunan 6 piyano öğrencisi ve 4 öğretmen ile nitel araştırma yöntemlerinden olan yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirmiştir. Araştırmacı müzikal yorumlamayı öğrenmenin koşullarının üç temel yönü olduğunu, bunların; (1) Öğrencinin ve öğretmenin müzikal yorumlamanın ne olduğuna ilişkin anlayışı, (2) Öğrencinin öğretmen tarafından kabul edilen

yorumlama özgürlüğü deneyimi ve (3) Öğrencinin keşfedici yaklaşımı olduğunu esas almıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin yüksek düzeyde özerkliğe ulaşmalarına odaklanıldığını tespit etmiştir. Sonuç olarak bahsedilen 3 temel davranışın hiçbirinin derslerde açıkça ele alınmadığı belirlenmiştir. Piyano öğrencilerinin gelişimini desteklemek için hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin bu temel davranışları göz önünde bulundurmasına ihtiyaç duyduğu sonucuna varmıştır.

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplanması ve verilerin analizi başlıkları ile açıklamalar yapılmıştır.

4. 1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma Güzel sanatlar lisesi 9. Sınıf piyano kitabı, Güzel sanatlar lisesi 10. Sınıf piyano kitabı, Güzel sanatlar lisesi 11. Sınıf piyano kitabı, Güzel sanatlar lisesi 12. Sınıf piyano kitaplarının incelenmesi için bilimsel araştırma modellerinden biri olan doküman analizi yöntemi ile yapılmıştır. Doküman incelemesi araştırmanın verilerini oluşturan birincil veya ikincil kaynak olarak tanımlanan çeşitli dokümanlara ulaşılması, incelenmesi, sorgulanması ve bir sonuca ulaştırılması olarak tanımlanabilir. “Doküman incelemesi, hem basılı hem de elektronik materyalleri incelemek veya değerlendirmek için sistematik bir işlemdir” (Bowen, 2009). “Doküman incelemesinde analitik işlem süreci, dokümanlarda yer alan verilerin bulunmasını, seçilmesini, değerlendirilmesini (anlamlandırılmasını) ve sentezlenmesini içermektedir” (Bowen, 2009). Doküman incelemesi diğer araştırma yöntemleri ile birlikte kullanılabilir gibi, tek başına da kullanılabilir. Bu nedenlerle araştırmamız doküman incelemesi yöntemi ile yürütülmüştür.

4. 2. Örneklem

Bu araştırma kapsamında güzel sanatlar lisesi piyano ders kitapları incelenmiştir. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren güzel sanatlar lisesinde yürütülen piyano eğitiminde kullanılan piyano ders kitapları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan kurul tarafından ve birçok açıdan incelenerek (ölçme-değerlendirme, görsel, pedagojik, etik vs.) hazırlanan bu kitaplar sistematik yapısı ve amaca uygunluğundan dolayı tercih edilmiştir. Bu nedenle araştırmanın örneklemini günümüzde geçerli olan güzel sanatlar lisesinde kullanılan, piyano eğitimi için hazırlanan 2019 yılına ait olan üçüncü baskı, piyano (9, 10, 11, 12. Sınıf) ders kitapları oluşturmaktadır.

4. 3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verilerini Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitaplarından edinilmiştir. “Var olan kaynakları ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya literatür tarama denir. Literatür taraması, araştırma probleminin seçilerek anlaşılmasına ve araştırmanın tarihsel bir perspektife oturtulmasına yardımcı olur” (Karasar, 2002). Yararlanılan veri toplama araçlarına bakıldığında araştırmanın kuramsal olması nedeniyle yazılı kaynaklar kullanılmıştır. Yararlanılan bu kaynakların hepsi kaynakçada belirtilmiştir. Araştırma içerisinde yazılı kaynaklardan elde edilen bu verilerin gerçekliği konusunda bahsedilen kaynaklara başvurularak bilgi edinilebilir. Araştırmanın bu imkanı tanıması araştırmanın geçerliliği konusunda güven vermektedir. Araştırmaya konu olan Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabı içerisinde bulunan nüans terimleri olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme veya taraflı yaklaşım çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Bu yaklaşıma göre elde edilen veriler daha önceden belirlenen alt problemlere göre özetlenir ve yorumlanır. Bu tür analizde amaç bulguları araştırmış, düzenlenmiş ve

yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir, birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da, araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilir (Yıldırım, Şimşek, 2013). Bu araştırmada, Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitaplarının nüans terimlerinin kullanılıp kullanılmadığını, hangi formlarda kullanıldığını ayrıntılı olarak ele almayı amaçlayan kaynak tarama modeli ve betimsel bir nitel araştırmadır.

5. BULGULAR

Bu bölümde elde edilen bulgular alt problemlere göre başlıklandırılmıştır.

5. 1. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans terimleri kullanımının hangi sınıfta başladığını gösteren bulgular.

Yapılan analiz sonucunda nüans terimleri 9. Sınıf 73. sayfada 2. Ünite “Piyano eğitiminde temel teknikler” olan Temel teknik ve gam çalışmaları içerisinde başlanmıştır. Kitapta nüans terimi temel teknikler içerisinde olan legato çalma tekniği, parmak geçişleri, gam tekniği ve akor, arpej tekniğinden sonra işlenmiştir. Denes Agay’a ait olan etüd içerisinde forte, mezzoforte, piano (f,mf,p) terimleri işlenmiş ve açıklamasına yer verilmiştir.

5. 2. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans terimleri ile ilgili açıklamalara ilişkin bulgular.

Bu bölümde kitapların içerisinde yer alan nüans terimleri 9. Sınıf, 10. Sınıf, 11. Sınıf ve 12. Sınıf sıralaması ile, doğrudan kitapta bulunan görsellere yer vererek sunulmuştur. Yapılan analizler sonucunda nüanslarla ilgili kitapta ilk açıklamaya yer verilme durumu 9. Sınıf kitabı, 73. Sayfada olduğu tespit edilmiştir. Aşağıdaki şekil kitapta bulunan açıklamaya aittir.

Temel Nüans Terimleri	Anlamı	İşareti
Piano	Hafif	p
Mezzo forte	Orta kuvvette	mf
Forte	Kuvvetli	f

Şekil 1. Temel nüans terimleri

9. sınıf piyano kitabında crescendo ve decrescendo nüans terimleri, kitabın 75. sayfasında Richard Rodney Bennett’e ait bir parçada kullanılmış ve sayfanın alt kısmında açıklamasına yer verilmiştir. Aşağıdaki şekil kitapta bulunan açıklamaya aittir.

<i>crescendo (kreşendo)</i> : Ses gürlüğünün giderek artması.   <i>decrescendo (dekreşendo)</i> : Ses gürlüğünün giderek azalması.

Şekil 2. Crescendo, decrescendo nüans terimleri

10. sınıf piyano kitabının 18 ve 19. sayfasında bulunan Louis Streabbog’a ait olan Etüdün içinde fortissimo (ff) nüans terimi kullanılmış, etüd sonunda terimin açıklamasına yer verilmiştir. Aşağıdaki şekil kitapta bulunan açıklama kısmına aittir.

<i>fortissimo (ff): Çok güçlü çalınacağını gösteren nüans işareti.</i>

Şekil 3. Fortissimo nüans terimi

10. sınıf piyano kitabının 26. Sayfasında bulunan Cornelius Gurlitt'e ait parçada diminuendo nüans terimi kullanılmış, parçanın sonunda açıklamasına yer verilmiştir. Aşağıdaki şekil kitapta bulunan açıklamaya aittir.

diminuendo : Sesin giderek hafiflemesi.

Şekil 4. Diminuendo nüans terimi

10. sınıf piyano kitabının 34. Sayfasında bulunan Friedrich Burgmüller'e ait parçada sforzanda (sf) nüans terimi kullanılmış ve parçanın sonunda açıklamasına yer verilmiştir. Aşağıdaki şekil kitapta bulunan açıklamaya aittir.

sforzando (sf): Tek bir sesi ya da bir akoru birden güçlendiren vurgulama işareti.

Şekil 5. Sforzanda nüans terimi

11. sınıf piyano kitabının 59. Sayfasında temel nüans (gürlük) terimlerinin aşamalı değişimini gösteren dinamiklerin tablosuna yer verilmiştir. Aşağıdaki şekil kitapta bulunan tabloya aittir.

	Yazılışı	Okunuşu	Kısaltması	Anlamı
DİNAMİKLER	crescendo	kreşendo	cresc.	sesin gürlüğünün giderek artması
	poco a poco crescendo	poko apoko kreşendo	poco a poco cresc.	sesin gürlüğünün azar azar artması
	rinforzato	rinfortsato	rf veya rfz	sesin gürlüğünün artması
	decrescendo	dekreşendo	decresc.	sesin gürlüğünün giderek hafiflemesi
	diminuendo	diminüendo	dim.	sesin giderek hafiflemesi
	poco a poco decrescendo	poko a poco dekreşendo	poco a poco decresc.	sesin gürlüğünün azar azar hafiflemesi
	planissimo	piyanissimo	pp	çok hafif
	fortissimo	fortissimo	ff	çok kuvvetli
	poco a poco piu forte	poko a poco piyu forte	poco a poco piu forte	giderek daha gür
	sempre piu forte	sempre piyu forte	sempre piu forte	gitgide daha gür
	poco a poco piu piano	poko a poco piu piyano	poco a poco piu piano	giderek daha hafif
	sempre piu piano perdendosi	sempre piyu piyano perdendosi	sempre piu piano perdendosi	hep daha hafif kaybolarak

Şekil 6. Temel nüans (gürlük) terimlerinin aşamalı değişimini gösteren dinamikler.

5. 3. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans kullanımı hangi müzik formlarında kullanıldığına ilişkin bulgular.

Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans kullanımı hangi müzik formlarında kullanıldığını gösteren bulgular tablo 4.1. de sunulmuştur.

Tablo 1. Piyano Ders Kitabında Müzik Formlarına Göre Nüans Kullanımı

Sınıflar	ETÜD		ESER		Kullanma Yüzdesi%	
	Kullanılmış	Kullanılmamış	Kullanılmış	Kullanılmamış	Etüd	Eser

9. sınıf	2	47	8	1	%4,1	%88,9
10. sınıf	5	23	21	2	%18,5	%91,3
11. sınıf	10	0	38	0	%100	%100
12. sınıf	9	22	21	5	%29	%80,8
Toplam	26	92	88	8	%22	%91,7

Yukarıdaki tabloya göre 9. Sınıflarda 49 adet etüd , 9 adet eser bulunmaktadır. Etüdlerin 2 tanesinde nüans kullanımı %4.1 görülmüştür, eserlerin ise 8 tanesinde nüans kullanımı %88.9 görülmüştür. 10. Sınıflarda 28 adet etüd, 23 adet eser bulunmaktadır. Etüdlerin 5 tanesinde nüans kullanımı %18.5, eserlerin ise 21 tanesinde nüans kullanımı %91.3 görülmüştür. 11. Sınıflarda 10 adet etüd, 38 adet eser bulunmaktadır. Etüdlerin 10 tanesinde nüans kullanımı %100, eserlerinde 38 tanesinde nüans kullanımı etüd gibi %100 görülmüştür. 12. Sınıflarda 31 adet etüd, 26 adet eser bulunmaktadır. Etüdlerin 9 tanesinde nüans kullanımı %29, eserlerin 21 tanesinde nüans kullanımı %80.8 olarak görülmüştür. Kitapların tamamında bulunan toplam 118 adet etüdün nüans kullanımı %22, 96 adet eserin nüans kullanımı % 91.7'dir.

5. 4. Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans işaretleri kullanılma yoğunluğuna ilişkin bulgular.

Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans kullanılma yoğunluğunu gösteren bulgular tablo 4.2. de sunulmuştur.

Tablo 2. Piyano Ders Kitabında Nüans Kullanılma Yoğunluğu

Sınıflar	Kullanılmış	Kullanılmamış	Kullanma Yüzdesi%
9. sınıf	10	48	%17,2
10. sınıf	26	25	%51
11. sınıf	48	0	%100
12. sınıf	30	27	%52,6
Toplam	114	100	%53,2

Yukarıdaki tabloya göre 9. Sınıf piyano kitabında bulunan eser ve etüdlerin toplam 10 tanesinde nüans kullanımı %17.2 olarak görülmüştür. 10. Sınıf piyano kitabında bulunan eser ve etüdlerin toplam 26 tanesinde nüans kullanımı % 50.1 görülmüştür. 11. Sınıf piyano kitabında bulunan eser ve etüdlerin toplam 48 tanesinde kullanımı %100 görülmüştür. 12. Sınıf piyano kitabında bulunan eser ve etüdlerin toplam 30 tanesinde nüans kullanımı %52.6 olarak görülmüştür. Kitapta nüans kullanılan eser ve etüd sayısının toplamı 114, %53.2'dir.

6. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde elde edilen bulgular alt problemlere göre başlıklandırılmıştır.

6. 1. Tartışma ve Sonuç

6. 1. 1. Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Ders Kitabında Nüans Terimleri Kullanımı Hangi Sınıfta Başladığını Gösteren Sonuçlar ve Tartışma

Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans kullanımının hangi sınıfta başladığına ilişkin sonuçta 9. Sınıf kitabında 73. sayfada 2. Ünite "Piyano eğitiminde temel teknikler" olan Temel teknik ve gam çalışmaları içerisinde başladığı görülmüştür. Kitapta nüans terimi temel teknikler içerisinde olan legato çalma tekniği, parmak geçişleri, gam tekniği ve akor, arpej tekniğinden sonra işlenmiştir. Fakat nüans terimleri açıklanmadan ve kitapta öğretimi gerçekleşmeden önce 59. sayfada bulunan Hermann Berens'e ait olan, temel hedefin legato tekniğine dikkat etmek olduğu bir etütte kullanılmış ve herhangi bir açıklama yapılmadığı

görülmüştür. Bu durumun öğrenmeyi kolaylaştırıcı ve destekleyici niteliğe sahip olmadığı görülmektedir. Çiçek, V. ve Apaydınlı, K. (2016). Güzel Sanatlar Liselerinde Piyano Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri isimli çalışmasında piyano kitaplarında nüans kullanımının öneminden bahsetmiş ve bunun yaygınlaşması gerektiğinin altını çizmiştir. Bu bulgu ile araştırma verimiz incelendiğinde nüans kullanımının 9. Sınıfın daha başlarında yer alması ve daha sık kullanılması gerektiğini düşündürmektedir.

6. 1. 2. Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Ders Kitabında Nüans Terimleri İle İlgili Açıklamalara İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

9. sınıf piyano ders kitabında nüans terimleri ile alakalı 2 adet, 10. sınıf piyano ders kitabında 3 adet, 11. sınıf piyano ders kitabında ise tablo halinde bir arada gösterilen 1 adet açıklama bulunmaktadır. 12. sınıf piyano ders kitabında ise nüans terimlerine yönelik hiçbir açıklama bulunmamaktadır. Kitapların genelini ele aldığımızda nüans terimi açıklamalarının büyük bir çoğunluğu 11. sınıf piyano ders kitabında olduğu, bu çoğunluğun tek bir kitapta toplanması düzensiz bir dağılım yarattığı sonucuna ulaştırmaktadır. Yüksel, İ. ve Adıgüzel, A. (2012). Öğretmenlerin Öğretim Teknolojileri Entegrasyon Becerilerinin Değerlendirilmesi: Yeni Pedagojik Yaklaşımlar İçin Nitel Bir Gereksinim Analizi isimli çalışmasında açık ve kolay anlaşılır bilgilerin öğrenmeyi hızlandırmasından bahsetmektedir. Bu bulgudan yola çıkarak kitaptaki açıklamaların somut olarak çok anlaşılır olmadığı, açıklamalar kısmında daha anlaşılır ve öğrencinin kafasında ses gürlüğünün somut olarak canlanmasına yönelik bir dil kullanılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

6. 1. 3. Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Ders Kitabında Nüans Terimlerinin Hangi Müzik Formlarında Kullanıldığına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans terimlerinin hangi müzik formlarında kullanıldığına ilişkin sonuçlarda etütlerde eserlere oranla daha az nüans kullanımının olduğu görülmüştür. Hem eser hem etütte aynı oranda nüans kullanımı bulunan tek kitap 11. sınıf piyano ders kitabıdır. Etütlerin hedefinin pek fazla nüans kullanımına yönelik olmadığı, daha çok eserlerde nüans kullanımının göz önüne alındığı sonucuna ulaşılmıştır. Ömür, Ö. (2021). Piyano eğitiminde kullanılan Bertini'nin 25 etudes elementaires op.137 kitabının teknik ve müzikal kazanımlar açısından incelenmesi isimli çalışmasında incelediği etütlerde nüans kullanımının başlangıçta az olup, kademeli olarak arttığını ve terimlerin çoğaldığını tespit etmiştir. Bunun sebebinin öğrencinin seviyesine uyumlu şekilde arttırmak olduğunu düşünmektedir. Bu bulguya bakarak Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitaplarında hem etüt hem eserlerde nüans kullanımının 11. sınıfa kadar artış gösterdiği, fakat 12. sınıfta azaldığı sonucuna ulaşılmış ve artışın 12. sınıf kitabında da devam etmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

6. 1. 4. Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Ders Kitabında Nüans İşaretleri Kullanılma Yoğunluğuna İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Güzel sanatlar lisesi piyano ders kitabında nüans işaretleri kullanılma yoğunluğuna ilişkin sonuçlarda 9. sınıflarda kullanımı oldukça az %17.2, 10. sınıflarda kullanımı %51, 11. sınıflarda kullanımı %100, 12. sınıflarda ise %52.6 olarak görülmüştür. Sungur'un. (2019) Bağlama/saz için yazılmış eğitim-öğretim materyallerinde nüans ve dinamik işaretlerinin kullanımı üzerine bir içerik analizi isimli çalışmasında bağlama için yazılan eğitim-öğretim materyalleri analizinde de nüans kullanımının başlangıçta az olduğu görülmüştür. Kitabı oluşturan komisyonun başlangıç düzey olarak gördüğü 9. sınıfta etütler içerisinde nüans kullanımının yeterli olmadığı görülmüştür. Bu bulgunun başlangıç düzeyi

olduğu için az kullanıldığı düşünülmektedir. Kitapları genel olarak ele aldığımızda nüans kullanımının tutarsız bir dağılımı olduğu görülmektedir.

6. 2. Öneriler

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak yapılacak olan yeni piyano ders kitaplarının nüans kullanımlarına daha erken başlanması ve daha renkli seçenekler sunması, kullanılan ve öğretilmesi hedeflenen tüm nüans terimlerinin açıklamalarının dağılımının kitaplar içerisinde eşit olması, terimlerin daha açık ve kolay anlaşılır ifadeler ile tanıtılması, etütlerde daha yoğun nüans kullanımının olması ve kitapların tümünde nüans kullanımının sınıf düzeyine göre artış göstermesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- ALPİNER, A. (1952). *Piano class at the elementary school level: A foundation for other music study*. Master's thesis, University of Southern California.
- ARSHİNOVA, I. (2022). Elements of piano education and the evolution of piano pedagogy. *Journal For The Interdisciplinary Art And Education*, 3 (2) , 81-97.
- BARAN, B. (2019). *Güzel Sanatlar Lisesi müzik alanı 9. sınıf piyano ders kitabının içeriğinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- BOWEN, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- BULUT, D. (2011). Güzel sanatlar ve spor liselerinde görev yapan piyano öğretmenlerinin profilleri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 89-102.
- ÇİÇEK, V. ve APAYDINLI, K. (2016). Güzel sanatlar liselerinde piyano eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4), 1471-1491.
- DERİN, U. Y. (2007). *Anadolu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin çalgı seçim yöntemi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- DURGUN, M. (2018). *Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersi motivasyonlarının piyano dersi başarısı ile ilişkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- GÜN, E. ve KÖSE, H. S. (2012). Piyano eğitiminde müzikal terimler ve çalma tekniklerine ilişkin bilişsel düzey analizi. *Fine Arts*, 7(3), 246-257.
- FENMEN, M. (1947). *Piyanistin kitabı*. Akba Kitapevi.
- GÜNGÖR, K. (2012). *Uluslararası Müzik Yazısının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- HACİEV, P. (2012). *Temel müzik teorisi*. Çev: Ahter Dönmez, Pan Yayıncılık.
- HOLMGREN, C. (2020). The conditions for learning musical interpretation in one-to-one piano tuition in higher music education. *Nordic Research in Music Education*, 1(1), 103-131.
- KARASAR, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi* (11. baskı). Nobel Yayınları.
- KEITHLEY, E. (2004). *Communicating emotion in piano performance: Nuances used in expert and intermediate-level performances*. The University of Oklahoma.
- KUTLUK, Ö. (2001). *Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştirmede piyano eğitimi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI. (2006). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Piyano Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.
- NAYİR, Y. (2018). *Güzel sanatlar liselerinde piyano eğitiminin teknik ve pedagojik açıdan incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ÖMÜR, Ö. (2021). Piyano eğitiminde kullanılan Bertini'nin 25 etudes elementaires op.137 kitabının teknik ve müzikal kazanımlar açısından incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 8 (3) , 627-641.
- ÖZÇELİK, S. (2002). Batı müziği yazısında süslemeler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3) , 77-91.
- SAY, A. (2001). *Müziğin kitabı*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- SHODA, H., & ADACHI, M. (2016). Expressivity affective nuance and presentation modality in a performer-to-audience communication. *Psychomusicology: Music, Mind, and Brain*, 26(2), 167–178. <https://doi.org/10.1037/pmu0000141>
- SUNGUR, İ. Ş. (2019). *Bağlama/saz için yazılmış eğitim-öğretim materyallerinde nüans ve dinamik işaretlerinin kullanımı üzerine bir içerik analizi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- UÇAN, A. (1996). Yirmi birinci yüz yıl eşiğindeki Türkiye’de anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri: genel durum sorunlar çözümler. *I. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu içinde* (s. 68-93). Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- UÇAN, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- UÇAN, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar ilkeler yaklaşımlar ve Türkiye’deki durum* (3. baskı). Önder Matbaacılık.
- ÜNSAL, A. S. A. (2011). *Piyano eğitimindeki motivasyon durumunun öğretim elemanı ve öğrenci açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK. H, (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- YÜKSEL, İ. ve ADIGÜZEL, A. (2012). Öğretmenlerin öğretim teknolojileri entegrasyon becerilerinin değerlendirilmesi: yeni pedagojik yaklaşımlar için nitel bir gereksinim analizi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6 (1) , 265-286.